

© Ured zastupnika Republike Hrvatske pred Europskim sudom za ljudska prava. Sva prava pridržana. Dopuštenje za ponovno objavljivanje ovog sažetka dano je isključivo u svrhu uključivanja u HUDOC bazu podataka Suda.

© Office of the Agent of the Republic of Croatia before the European Court of Human Rights. All rights reserved. Permission to re-publish this summary has been granted for the sole purpose of its inclusion in the Court's database HUDOC.

© Bureau de l'Agent de la République de Croatie devant la Cour européenne des droits de l'homme. Tous droits réservés. L'autorisation de republier ce résumé a été accordée dans le seul but de son inclusion dans la base de données HUDOC de la Cour.

N. protiv FINSKE

(članak 3. i članak 8.)

Presuda od 26. srpnja 2005. godine

Povreda članka 3. (zabrana mučenja)

Nema povrede članka 8. (pravo na poštovanje privatnog i obiteljskog života)

ČINJENICE

Podnositelj, g. N., dolazi iz DR Kongo (bivšeg Zaira).

U Finsku je stigao 20. srpnja 1998. godine, tražeći politički azil na osnovu toga da je bio član specijalne postrojbe (Division Spetiale Presidentiell, DSP) odgovorne za zaštitu bivšeg predsjednika Mobutua, njegove obitelji i imovine, a osobito jer je bio doušnik u DSP-u, podnoseći izvještaje neposredno vrlo visoko pozicioniranim službenicima bliskim bivšem predsjedniku. Podnositelj je tvrdio da mu je život u opasnosti jer je režim Laurent-Desire Kabila, koji je zamijenio predsjednika Mobutu u svibnju 1997. godine, počeo ubijati sve koji su radili za Mobuto. Osim toga, bio je član plemena Ngbandi, kojem je pripadao i Mobuto.

Godine 1999. podnositelj je sreo dugog tražitelja azila, gđicu E., i živjeli su zajedno sve do 22. veljače 2000. godine kad je gđica E. deportirana.

Režim DR Kongo ponovo se promijenio 2001. godine, slijedom čega se situacija u zemlji općenito poboljšala.

Dana 6. ožujka 2001. godine Ured za imigraciju (Directorate of Imigration) naredio je deportaciju podnositelja u DR Kongo, smatrajući njegove tvrdnje nedosljednima jer nije dokazao svoj identitet te da ukoliko bude deportiran neće biti suočen sa stvarnim rizikom postupanja suprotnog članku 3. Konvencije za zaštitu ljudskih prava i temeljnih sloboda. Gospodin N. se protiv te odluke neuspješno žalio.

Nedugo nakon što je istekla njezina zabrana povratka, gđica E. se vratila u Finsku i rodila sina iz veze s podnositeljem.

Dana 5. studenog 2002. godine finska Vlada je odlučila da neće protjerati podnositelja u DR Kongo sve dok Europski sud za ljudska prava ne ocijeni njegov zahtjev, a sve slijedom zamolbe koju je uputio Sud finskoj vladi u smislu Pravila 39. Poslovnika Suda.

Dana 4. ožujka 2003. godine Vrhovni upravni sud (Supreme Administrative Court) odbio je daljnju žalbu podnositelja ocijenivši da su njegov identitet i etničko porijeklo ostali nejasni, da nije dokazao na vjerodostojan način da je ostao u DR Kongo do 17. svibnja 1997. godine, i

da obitelj podnositelja, osnovana u Finskoj, ne spada u doseg članka 8. Konvencije budući da niti jedan roditelj nema valjanu dozvolu boravka ili bilo kakvu drugu vezu s Finskom.

Dana 17. lipnja 2003. godine Upravni sud u Helsinkiju, odbio je žalbu gđice E. protiv odluke kojom joj se odbija azil ili dozvola boravka po humanitarnoj osnovi. Dana 16. srpnja 2003. Ured za imigraciju odbio je gđici E. i njezinom novorođenom djetetu dozvolu boravka i naredio njihovo protjerivanje u Rusiju, u njezinu zemlju porijekla, zajedno sa još dvoje njezine djece. E. je ostala u Finskoj čekajući odluku po žalbi upućenoj Vrhovnom upravnom sudu.

POSTUPAK I SASTAV SUDA

Dana 31. listopada 2002. godine podnositeljev zahtjev upućen je Europskom sudu za ljudska prava, nakon čega je dana 5. odnosno 12. studenog 2002. godine predsjednik vijeća zadužen za predmet odlučio primijeniti mjere iz Pravila 39. dajući uputu finskoj Vladi da podnositelja ne protjeruje dok Sud ne donese odluku. Dana 23. rujna 2003. godine zahtjev je proglašen dopuštenim.

Dana 18. i 19. ožujka 2004. godine predstavnici Suda ispitali su podnositelja i utvrdili činjenično stanje u Helsinkiju.

PRIGOVOR

Podnositelj se žali da bi, uzimajući u obzir njegovo porijeklo, a pogotovo bliske veze s bivšim predsjednikom Mobutu, deportacijom u DR Kongo bio izložen nečovječnom postupanju. Također, tvrdi da bi njegova deportacija povrijedila njegovo pravo na poštivanje privatnog i obiteljskog života obzirom da njegova obitelj živi u Finskoj. Pozvao se na članak 3. i 8. Konvencije.

ODLUKA SUDA

Članak 3.

Sud je primijetio da je podnositelj napustio DR Kongo prije 8 godina, zbog čega se ne može isključiti da se protokom vremena smanjio interes trenutne vlasti DR Konga da podnositelja stavi u zatvor i možda ga nečovječno tretira zbog njegovih aktivnosti unutar DSP. Također, 2001. godine režim se promijenio. Donekle je bilo važno, iako ne i odlučujuće, da podnositelj nikad nije bio u neposrednom kontaktu sa predsjednikom Mobutu i da nije imao viši vojni rang kad je bio primoran napustiti zemlju. Sud, međutim, naglašava da i drugi razlozi osim ranga – kao što je etnička pripadnost vojnika ili veze sa utjecajnim ljudima – mogu biti važni pri ocjenjivanju rizika kojem bi bili izloženi povratkom u DR Kongo. Iako se, izgleda, u posljednjih nekoliko godina određeni broj osoba koje podržavaju Mobutu dobrovoljno vratio u DR Kongo, Sud nije stavio odlučujuće težište na tu činjenicu pri ocjenjivanju rizika kojem bi podnositelj bio izložen ukoliko bude protjeran.

Sud je smatrao da odlučujući naglasak mora staviti na posebne aktivnosti podnositelja kao doušnika u posebnim zaštitnim postrojbama predsjednika Mobutu, koji je izvještaje davao neposredno visoko rangiranim vojnicima bliskim bivšem predsjedniku. Što se tiče tih aktivnosti, Sud je utvrdio da bi podnositelj bio izložen određenom rizičnom postupanju suprotnom članku 3. ako sada bude deportiran u DR Kongo. Sud je dodao da rizik od nečovječnog postupanja, kojem bi podnositelj bio izložen, ne mora neophodno proizlaziti od

sadašnje vlasti već od obitelji disidenata koji bi mogli tražiti osvetu za podnositeljevo ponašanje dok je služio predsjedniku Mobutu.

Većina dokaza pred Sudom podržavala je podnositeljeve tvrdnje da je radio u DSP-u, koji je činio dio unutarnjeg kruga predsjednika Mobutu, te da je sudjelovao u različitim događajima za vrijeme kojih su disidente smatrane prijetnjom predsjedniku izdvajali radi mučenja, zatvaranja i mogućeg pogubljenja. Zbog toga je postojao razlog da se povjeruje kako je podnositeljeva situacija gora od većine Mobutovih bivših pristalica i da vlast ne mora obavezno biti u mogućnosti da ga zaštititi, niti to možda želi učiniti.

Također, ne može se isključiti da bi publicitet, koji okružuje podnositeljev zahtjev za azilom i žalbe u Finskoj, mogao izazvati osjećaj osвете kod rodbine disidenata koji su možda bili pogođeni podnositeljevim ponašanjem dok je bio u službi predsjednika Mobutu.

U tim okolnostima, i ocjenjujući sve dostupne materijale, Sud je zaključio da je predloženo dovoljno dokaza koji su učinili vjerojatnom osnovanu sumnju da bi podnositelj bio izložen realnom riskantnom postupanju suprotnom članku 3., ukoliko ovih dana bude deportiran u DR Kongo. Slijedom rečenog, sve dok postoji rizik, izvršenje odluke kojom se određuje deportacija dovela bi do povrede članka 3.

Članak 8.

Imajući u vidu svoje zaključke da bi podnositeljev izgon u DR Kongo povrijedio članak 3., Sud je utvrdio da ne treba posebno ocjenjivati članak 8.

U odnosu na članak 41. (pravična naknada) Konvencije, Sud je jednoglasno ocijenio da njegovo utvrđenje samo po sebi predstavlja dovoljnu pravičnu naknadu u odnosu na podnositeljev zahtjev za pravičnom naknadom.